

CD

GRAAG uw aandacht voor het werk van Antonin Rejcha, alias Reicha. Hij bleef bekend onder deze laatste verduitste versie van zijn oorspronkelijk Tsjechische naam. Deze zeer getalenteerde muzikant en componist was een vriend van Beethoven en een wat oudere tijdgenoot van Schubert. Toch staat hij in de schaduw van beide grote namen. Geboren in Praag in 1770, werd Antonin op tienjarige leeftijd geadopteerd door zijn oom Josef Reicha. Deze was kapelmeester aan verschillende Duitse hoven. Bij hem leerde Antonin viool zowel als dwarsfluit en piano.

Op zijn vijftiende verkaste de jongeman samen met zijn oom naar Bonn, waar hij fluit kon gaan spelen in de *Kurfürstlichen Hofkapelle*. In dat orkest speelde niemand minder dan ene Ludwig van Beethoven altviool. De in Bonn geboren Beethoven genoot overigens ook een opleiding in viool en fluit van de bovengenoemde oom. De samenwerking in de West-Duitse stad bracht een levenslange vriendschap voort. In het kielzog van Beethoven belandde ook Reicha in Wenen, waar Reicha les in compositie kreeg van niemand minder dan de legendarische Antonio Salieri. (Herinnert u zich nog de film *Amadeus*?)

Uiteindelijk en na heel wat omzwervingen – het was de tijd van de Napoleonistische oorlogen – vond Anton Reicha zijn draai in Parijs, waar hij in 1818 een post kon verwerven aan het conservatorium, dat toen onder de leiding stond van de componist Luigi Cherubini. Reicha's faam als componist was toen al groot.

Een generatie studenten, onder wie een pak grootheden zoals Hector Berlioz, Charles Gounod, César Frank en Franz Liszt, bracht hij de beginselen van het contrapunt bij. Geen eenvoudige zaak, in tijden van revolutie en vrijheidsdrang jezelf toeleggen op de meest strikte regels van de muziek! In 1831 werd de Tsjechisch-Duitse musicus dan ook het Légion d'honneur opgespeld, de hoogste onderscheiding die er in Frankrijk te rapen valt. Hij werd begraven op de meest prestigieuze dodenakker, Père-Lachaise. Na het Tsjechische Antonin en het Duitse Anton werd uiteindelijk Antoine de naam waaronder hij zijn leven eindigde.

Het merendeel van Reicha's eigen compositiewerk bestaat uit kamermuziek. Ook schreef hij veel voor blaasorkesten en kleine blaasensembles. Maar hij leverde ook ander werk af. Vaak experimenteerde hij met nieuwe methoden van composities. De 36 fuga's voor piano die Jaroslav Tuma op deze cd speelt en waarvan een aantal geïnspireerd door motieven van Mozart, Frescobaldi, Bach of Haydn, ontstonden in de eerste helft van zijn carrière, toen hij zich nog niet in Frankrijk had gevestigd. Deze fuga's zijn niet meer of minder dan een geweldige ode aan de verbeelding.

De componist slaagt erin de beperkingen van de conventionele regels creatief om te buigen om er een meesterwerk van te maken. Reicha provoceert en zoekt het randje op, terwijl alles toch geheel in harmonie blijft! Hij was niet voor niets een vooraanstaand leraar in contrapunt. Daarom zijn deze verrukkelijke fuga's een stimulerende beleving. Zeker als je bedenkt dat dit werk op een echte pianoforte van toen veel natuurlijker klinkt dan op de grote concertvleugels van vandaag. Tuma gebruikt een Anton Walter uit 1790. (JC)

Antonin Rejcha, 36 Fug pro Klavir, door Jaroslav Tuma (op fortepiano Anton Walter uit 1790), 2 cd's, ARTA (distributie Coda), F10146, prijs 28,60 euro.

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

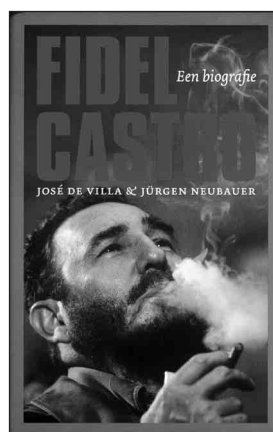
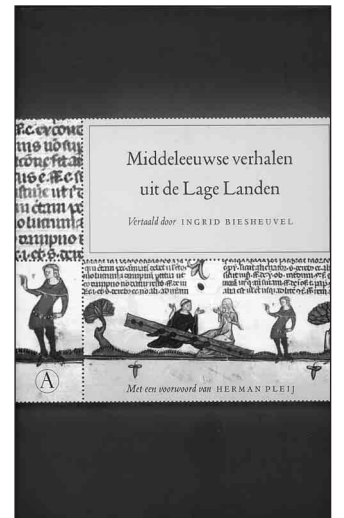
VERHALEN VAN VEEL VROEGER

MIDDELEEUWSE verhalen voeren ons binnen in een andere wereld. Onze voorouders waren immers verhalenvertellers bij uitstek. De verhalen uit die periode ons overgeleverd via handschriften zijn eigenlijk bedoeld om mondeling te worden doorgegeven. Ze spreken ook van een andere omgang met elkaar: ongemeen brutaal en niet meteen vrouwvriendelijk. Anderzijds is er ook steeds een blik op een beter bestaan dan in dit aardse tranendal.

Ingrid Biesheuvel verzamelde en vertaalde enkele bekende Middelnederlandse verhalen. De twee meest bekende in deze bundel is ongetwijfeld *Karel en de Elegast*, een riddersverhaal, en de *Beatrijs*, een verhaal over een non wier plaats in het klooster wordt ingenomen door de heilige maagd. Voor de kenners bevat deze bundel ook gortige en schunnige verhalen over priesters en monniken. Dat moet eertijds een heus genre zijn geweest.

Op te merken valt wel dat het hier vertalingen betreft. De oorspronkelijke verhalen zijn immers haast allen berijmd. En vol herhalingen van namen en feiten. Dat diende om ze beter in het geheugen op te slaan, maar ook om het technische meesterschap van de schrijver te etaleren. De originele (Middelnederlandse) teksten werden niet opgenomen in deze bundel. (EDS)

Middleeuwse verhalen uit de Lage landen, vertaald door Ingrid Biesheuvel. Met een voorwoord van Herman Pleij, Atheneum/Polak & van Genneep, Amsterdam, 2008, 239 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 253 6383 3.

OUDE VOS VERLEERT STREKEN

NAAST Nelson Mandela is Fidel Castro de laatste nog levende legendarische figuur van de twintigste eeuw. Alhoewel, de *Maximo Lider* is hoogbejaard, ziek en gaf vorig jaar de teugels door aan zijn broer Raul. Het afscheid heeft lang geduurd, maar Cuba blijft (voorlopig) het buitenbeentje dat het sinds Castro's machtsgreep in 1959 altijd geweest is.

Twee auteurs, José De Villa en Jürgen Neubauer, schreven een leesbare biografie van Fidel. Kritiek sparen zij niet, maar bewondering ook niet. We ontdekken hoe de man steeds weer wist te overleven en hoe hij eigenlijk oorspronkelijk geen communist was, maar een typisch Latijns-Amerikaanse revolutionair.

Bouwde Fidel Castro Cuba uit tot een socialistische modelstaat? Mensen leven onder de druk van de schaarste, verliezen een mensenleven in de eindeloze rijen voor de winkels. De oppositie verkeert in ballingschap of zucht in de gevangenis, de Kerk had het vele jaren bijzonder moeilijk. Fidels politieke meesterschap wordt in dit boek aangetoond. Ook lezen we hoe hij zich na de val van het IJzeren Gordijn ging ontpoppen als een verdediger van het verdrukte Zuiden.

De auteurs gaan ook in op het grootste publicitaire succes dat de oude vos boekte, het bezoek in 1998 van wijlen Joannes-Paulus II aan het eiland. Het was een morele overwinning voor de potentat en zijn systeem. De kritische geluiden van de paus negeerde hij. (EDS)

José De Villa & Jürgen Neubauer, Fidel Castro. Een biografie, 22,50 euro, ISBN 978 90 5956 216 5.

LEREN LEVEN MET ONZEKERHEID

ONBEGRIJPELIJK, lijkt het wel. Nog nooit was onze materiële welvaart zo groot, en toch voelen we ons hoogst onzeker. Socioloog Dirk Geldof bekijkt onze samenleving met de loep en confronteert ons met de grote risico's van de eenentwintigste eeuw. Het geheel omschrijft hij, in het spoor van de Duitser Ulrick Beck, als de 'mondiale risicomaatschappij'. Deze risico's dagen de samenleving (en de politiek) uit.

Toch volstaan volgens de auteur institutionele vormen van solidariteit niet. Almaar meer mensen kunnen de toenemende complexiteit niet langer aan. De grote keuzevrijheid heeft een hoge prijs. Het versterken van de sociale samenhang is dan ook een wezenlijk antwoord op groeiende onzekerheid. Echt concrete voorstellen bevat dergelijk boek niet, maar het biedt wel (meer dan voldoende) discussiestof. Van de auteur, een groen politicus, verscheen eerder al *We consumeren ons kapot*. (EDS)

Dirk Geldof, Onzekerheid. Over leven in de risicomaatschappij, Acco, Leuven, 2009, 24,50 euro, ISBN 978 90 334 6916 9.

DAGELIJKS BROOD

HIERBIJ belooft de recensent met dienst plechtig de volgende zes maanden geen boek van Anselm Grün meer te bespreken. De voorbije weken passeerden hier immers drie andere werken van de Beierse benedictijn en veel-schrijver de revue. *Vergeet het beste niet* is een dagboek waarin de Duitse monnik voor elke dag van het jaar een gedachte meegeeft. Verwacht geen grote inzichten, maar eenvoudig te begrijpen waarheden, soms een tikkeltje moraliserend. De Schrift of de kerkvaders komen ook al eens ter sprake, maar niet systematisch. (EDS)

Anselm Grün, Vergeet het beste niet. Inspiratie voor elke dag, Meinema/Pelckmans, Zoetermeer/Kapellen, 2008, 159 blz., 14,90 euro, ISBN 978 90 289 5166 2.

